

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

VII. De dispositionibus ad huius Sacramenti dignam perceptionem necessaris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

SECTIO VII.

De dispositionibus ad huius Sacramenti dignam
perceptionem necessariis

DE dispositionibus ad dignam Eucharistiæ perceptionem ex præcepto aliquo seu divino, seu Ecclesiæ necessariis agendum nobis est, & inquirendum, quæ dispositiones ad Sacramentum hoc sumendum ita requirantur, ut si vel unica ex iis desit, in illius perceptione peccati alicujus reatus incurratur.

PARAGRAPHUS I.

Quenam dispositiones requirantur ex parte
anime.

PRIMA dispositio ad dignam Eucharistiæ perceptionem necessaria, est sana & recta de illius veritate. Sine fide impossibile (ut ait Apost. Hebr. II.) Placet enim oportet accedentem ad Deum & ideo (ut observavit S. Doctor q. 78. a. 3. & ante illum Yvo Cotenfis Epist. 264) ex peculiari Ecclesiæ instituto huius Sacramenti consecratoriam interpositam sumenda illa: *Mysterium fidei*, ut accedentes ad illud monentur fidem præsertim ipsis esse necessariam. Quod & confirmari potest ex antiqua Ecclesiæ praxi in illius administratione olim servari solita, teste S. Ambr. lib. 4. de Sacram. cap. 4. ubi refert moris suo tempore fuisse, ut Sacramentum Eucharistiæ sumendam porrigen-tes clara voce diceret: *corpus Christi*, cui suscipiens respondebat, *haec vox mea* erga huius Sacramenti veritatem fidei professionem emittens.

Secunda dispositio est ab omni peccati mortalis macula mundities, & gratia sanctificantis in suscipiente status: cum enim (ut docet S. Thomas q. 79. a. 3.) hoc Sacramentum se habeat instar spiritualis cuiusdam alimentum, vitam necessarium supponere debet in suscipiente: & alio in loco q. 80. a. 5. dicit eos, qui cum conscientia peccati mortalis corpus Christi Domini sumunt, gravissimum peccatum indigne communicantium S. Augustin. tract. 62. in S. Ioan. cum peccato Iudæ proditoris comparat; S. vero Chrysostomus hom. 60. ad pop. Antioch. cum peccato eorum qui ipsum Christum Dominum occiderunt. Certe Apostolus 2. Cor. 11. aperte declarat, indignè manducantem & bibentem *Reum esse corporis & sanguinis Domini*. Quare [ut monet Concilium Trid. sess. 13. cap. 7.] *communicare volenti revocandum est in memoriam Apostoli præceptum loc. cit. Probet seipsum homo & sic de pane illo edat, & de calice bibat.* Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Confessione Sacramentali ad sacram Eucharistiam accedere debeat: quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hac sancta Synodus perpetuò servandū esse decrevit, modo non desit illis copia Confessoris: quod si, necessitate urgente Sacerdos absque prævia confessione celebraverit; quamprimum confiteatur.

Ex qua Concilii doctrina obiter colligitur, quàm periculosa sit quorundam Theologorum sententia, qui asserunt olim iis, quibus ob peccata mortalia imposita fuerat poenitentia publica, concessam nihilominus ab Ecclesia interdum fuisse Eucharistia participationem, quamvis sacramentalem peccatorum absolutionem non recepissent; eandem etiam Eucharistiam ab Ecclesia non fuisse denegatam ob peccata quædam mortalia non ita gravia, licet nulla Sacramentali poenitentia expiata forent,

Hæc enim manifestè pugnant cum iis quæ à Tridentino Concilio, ex praxi & consuetudine totius Ecclesiæ, ad perceptionem Eucharistiæ faciendam esse præscribitur; imò quæ ex ipsiusmet Apostoli verbis in vero & proprio sensu ab ipsa Ecclesia explicatis tanquam ab omnibus necessaria declarantur.

Diximus ad dignam sacræ Eucharistiæ perceptionem requiri munditiem à quovis peccato mortali, non tantum à peccato veniali: cum per illud sanctificantis gratia non destruat, ut ex fide certum est: quamquam ita erga venialia aliqua peccata præ affectu esse expressa & deliberata voluntate inhærere vellet, esset ratio dubitandi (ut nihil hic temerè definiamus) is ad sumendam Eucharistiam sufficienter esset: cum enim Eucharistia sit ex divina institutione desum quo liberamur à culpis quotidianis, ut ex Concilio supra relatam est, qui fieri posset, ut is dignè illam acciperet, qui peccata illa quotidiana seu venialia deliberatè animo fovere vellet?

Tertia dispositio est, ut nulla Ecclesiæ prohibitio ius Sacramenti perceptionem impediat: quantum enim quis iustus & sanctus existat, si tamen Ecclesiæ Sacramenti huius sumptioni conditionem aliquam imponat, qua deficiente illud sumi prohibeat, parendum est: nec contempto aut neglecto illius præcepti in Sacramentum accedere, nec potest quis ad sacram illam mensam accedere, si aliquid cibi vel potus sumpserit; cum secundum Ecclesiæ leges non nisi à jejunis Sacramentum hoc extra modum periculosum sumi debeat. Item si quis excommunicationis alicujus sententia fuerit superioris auctoritate celsus, quantumvis aliàs coram Deo innocens & ab omni crimine immunis existat, nihilominus ab Eucharistiæ perceptione abstinere tenetur, donec vel innocentiam suam superiori probaverit, vel absolutionem ab excommunicatione acceperit: ut enim rectè monet S. Gregorius hom. 26. in Evangelio. *Pasteris sententia iusta vel iniusta*

Trid. per gregi timenda est, &c. & is qui sub manu Pastoris est, timeat
 ligari, vel injustè; nec Pastoris sui iudicium temerè reprehens-
 dat; ne si injustè ligatus est, ex ipsa tumida reprehensionis su-
 perbia culpa, qua non erat, fiat.

Quarta denique dispositio ad dignam Eucharistiæ per-
 ceptionem necessaria, in illis qui sunt rationis compotes,
 est pius aliquis reverentiæ ac devotionis affectus. Quod
 factis expressè declarat Concil. Trid. Sess. 13. cap. 7. ubi dicit
 quique fidelium cavendum esse, Ne absque magna reveren-
 tia, & sanctitate ad hoc Sacramentum percipiendum accedat;
 & cap. 8. explicans qua ratione spiritualiter sumatur, dicit
 id fieri Fide viva, qua per dilectionem operatur; id est per
 affectus aliquos fidei & charitatis, quibus Christo Domino
 quilibet fidelis spiritualiter unitur: atqui frustra quis
 Christum sacramentaliter tantum in Eucharistia sumeret,
 nisi eidem spiritualiter conjungeretur; quod tamen sine
 aliquibus piis & religiosis affectibus fieri non posse ex re-
 latis Concilii verbis aperte constat.

Et certè quis non meritò reprehensibilem judicaret &
 peccati damnaret illum, qui licet à peccato mortali per
 absolutionem sacramentalem factus immunis, sine ullo
 tamen reverentiæ aut pietatis sensu, animoque deliberatè
 vanis cogitationibus distracto ad tremendam hanc men-
 sam accederet: piorum equidem omnium sensus est, ut
 si in Sacramenti hujus perceptione minùs afferant devo-
 tionis ac reverentiæ quàm par esse arbitrentur, de illo de-
 diafectu tanquam de peccato sese in confessione sacramen-
 tali accusent; unde patet eos, tanquam indubitatum
 tenere, divinum hoc Sacramentum non nisi
 cum singulari religionis ac pietatis
 affectu esse suscipien-
 dum.

PARAGRAPHUS II:

Quanam dispositiones requirantur ex parte corporis.

DVÆ præsertim ad hoc Sacramentum suscipiendæ dispositiones ex parte corporis requiruntur. est, ut qui Eucharistiam cupit percipere, sit jejunus; ut nihil cibi vel potus à media nocte sumpserit. Doctor q. 80. a. 8. idque in variis Conciliis decretum ut in Carthagin. 3. cap. 29. & Tolet. 7. can. 2. *ut in hoc tantum Sacramenti* (quod dixit S. Aug. Epist. 118.) *primò Christiani corpus Dominicum intraret, quam reliqui* quibus verbis intelligitur quale debeat esse illud jejunium, perfectum scilicet ac naturale; ita ut omnem usus cibi, potus, medicina, aut cuiusvis alterius rei in quantumlibet parva quantitate sumptionem excludat, ut am docet S. Thomas cit. a. 8 ad 4. & cum illo commiter omnes.

Cæterum si quis sanguinem aliumve humorem ex parte defluentem, aut os eluendo aquæ guttulas cum mixtas, aut cibi reliquias dentibus adherentes casu transglutiat, non censetur violare jejunium, nec communicatio ne abstinere tenetur, ut explicat idem S. Tho. loco citato.

Sunt tamen aliqui casus in quibus, secundum communem Doctorum sententiam & Ecclesiæ praxim, etiam non jejunis Eucharistia sumi potest. Primus est, quando in periculo mortis per modum viatici sumenda est, docet idem S. Thom. supra. Secundus quando, nisi sumatur Eucharistia, vel incendio absumenda est, vel fidelium aut impiorum manibus prophananda; enim à Sacerdote vel à quovis alio etiam non jejunio reverentia sumi debet. Tertius, quando Sacrificii peragendi necessitas incumbit, ut si Sacerdos celebrans

consecrationem sed ante Sacramenti sumptionem moriatur; tunc enim debet alius etiam non jejunus Sacrificium inchoatum perficere. Item si quis post consecrationem & corporis Christi sumptionem animadvertat aliquam pro vino fuisse in calice appositam; tunc enim licet illam hauserit, debet tamen (prout in Rubricis Missalis annotatur) panem & vinum de novo offerre & consecrare, incipiendo ab illis verbis; *qui pridie quam pateretur &c.* ac postea sumere. Monet tamen recte Laymannus cap. 7. de Sacrif. Missæ nullum ibi præceptum imponi, adeoque Sacerdotem, præsertim si publicè celebret, sequi posse sententiam Scoti, Gabrielis, Adriani, Navarri, & aliorum quos ibidem citat, quibus etiam subscribit Tolemus lib. 2. cap. 9. qui omnes docent, in eo casu satius esse, ad evitandum scandalum, ut solummodo Sacerdos aliud in calice vinum cum pauxillo aquæ infundat, & tacite offerat, atque consecret incipiendo ab illis verbis: *simili modo postquam &c.* Quartus denique casus est, quando post sumptam ablutionem animadvertit Sacerdos superesse aliquas hostiarum à se consecratarum particulas; illas enim tunc licite absumere poterit, ut docent Sotus, Navarrus, Suares, & alii apud eundem Laymannum supra: ubi etiam monet id intelligendum esse, non tantum de particulis minutis in patena vel corporali harentibus, sed etiam de grandioribus si facile asservari non possint; dummodo tamen Sacerdos nondum ab altari recesserit aut vestes sacras exuerit.

Secundâ dispositio ex parte corporis, est mundities, seu ab omni immunditia corporali puritas: ad reverentiam quippe huic divino Sacramento debitam pertinet, ut si quis immunditiei alicui seu pollutioni causam culpabilem dederit, quamvis peccatum in Pœnitentiæ Sacramento expiaverit, à perceptione tamen Eucharistiæ abstineat illo die, ut fuse declarat S. Thom. art. 7. ubi S. Gregorium tanquam illius Doctrinæ assertorem citat in Epist. ad August. Anglorum Episcopum responsione 10. &c. additque quòd, quamvis nulla culpabilis causa inter-

E

cede-

eederet, ex quadam congruitate tamen & decentia
 fultius videretur illo die abstinere; quod tamen liberum
 cuique est; imò si necessitas aliqua urgeat, aut diaboli fra-
 timeatur, tunc S. Doctor communionem censet non
 esse relinquendam.

Quod autem de hac peccati specie, hoc & de plerisque
 alijs grauioribus dicendum videtur: quis enim afflic-
 tione audeat hominem, qui immane aliquod flagitium, vel
 homicidium aut adulterium recenter perpetrauerit, et
 dem die mente adhuc commota, & turbata consciencia
 quamvis peccatum cum ingenti cordis dolore confite-
 rit, illiusque remissionem fuerit consecutus, posse tamen
 cum debita reverentia huic Sacramento participare, non
 quis non iudicet, eiusmodi hominem saltem illo die
 sacra Communionem abstinere debere, eique confite-
 tum hoc præcipere posse; excipitur tamen casus neces-
 sitatis, aut alterius causæ rationabilis, quæ Confessionem
 cito discutienda relinquitur.

Cum igitur de supradictarum dispositionum ad
 nam Eucharistiæ perceptionem necessitate omnes
 veniant, de duabus alijs aliqua est hodie inter Theo-
 gos difficultas, quæ duobus Paragraphis sequentibus
 planabitur.

PARAGRAPHUS III.

*An sit ex præcepto aliquo necessarium, ut qui
 nitentiam seu satisfactionem sibi à Sacerdote
 adjunctam ante sumptionem Eucha-
 ristia impleat.*

QUÆSTIO proposita intelligenda est de satisfactione
 ne seu pœnitentia secreta, id est secreto in confes-
 sione sacramentali imposita, & secreto à pœnitente imposita
 da, non verò de publica & canonica pœnitentia, quod sacra-
 mentum

peccata quædam graviora & publica olim imponebatur: est enim in confesso apud omnes secundum antiquam Ecclesiæ praxim publicos pœnitentes fuisse à sacra Communionem exclusos, ipsamque à corpore Christi separationem publicam illius pœnitentiæ partem fuisse; nec proinde nisi peracta illa pœnitentia ad sacram Mensam licite accedere potuisse; quamquam verum sit, etiam aliquando ante peractam publicam illam pœnitentiam ipsos pœnitentes prius secreto & sacramentaliter à peccatorum reatu absolutos, ad sacram Synaxim in quibusdam casibus admissos fuisse, ut fuse & erudite explicat & probat Ioannes Bagotius è Societate Iesu in dissertationibus Theologicis de Pœnitentia. dis. 2. cap. 8. sect. 2. & seq.

Quærimus igitur hic an pœnitens sacramentaliter confessus & absolutus impositam sibi à confessario satisfactionem prius implere teneatur, quàm Eucharistiam percipiat. Et respondendum est nullo præcepto neque divino neque Ecclesiastico ad id teneri. Quod ut facilius probari possit præsupponimus ex doctrina Concilii Tridentini & communi Ecclesiæ praxi, absolutionem sacramentalem posse valide ac fructuose conferri pœnitenti etiam peccata mortalia confitenti, antequam impleverit impositam sibi à Sacerdote satisfactionem, imò, cum ipsa satisfactio, sive consideretur quatenus exolvitur pro pœnis, quæ ut plurimum peccato quoad culpam remisso luendæ supersunt, sive sub quavis alia ratione, non possit esse Deo grata & accepta, nisi ab eo impleatur qui iustus longè melius ac perfectiùs effectum suum sortiri, si prius pœnitens per absolutionem sacramentalem Deo reconcilietur.

Hoc igitur præsupposito, dicimus nullum extare præceptum divinum aut Ecclesiasticum, quo homo per sacramentalem absolutionem justificatus, ad implendam satisfactionem sibi à sacerdote impositam obligetur, antequam quoad sacram communionem accedat; neque enim divinæ pecc

aut Ecclesiasticae leges quidquam aliud requirunt in eo qui communicaturus est, nisi ut sit in gratia sanctificanti statu, easque habeat dispositiones, quas Paragrapho precedenti explicavimus: potest autem illas habere, quamvis satisfactionem nondum impleverit. Certè Concilium Trid. Sess. 13. cap. 7. ex professo declarans quanam præratio ad hoc Sacramentum dignè suscipiendum requiritur, nihil de illa satisfactionis adimpletione dicit, sed tantummodò proponit probationem illam quæ ab Apostolo præscribitur, ratione cuius is, qui peccati alicujus mortalis sibi conscius est, ad sacram comunione non-nisi post missa confessione Sacramentali perceptaque absolutio accedere debet.

Cui Concilii doctrinæ suffragatur S. Gregorius Episcopus in lib. reg. lib. 2. cap. 1. *Quid est, inquit, hoc loco probatio, & evacuata peccatorum nequitia se probatum ad dominicam mensam & purum exhibere?*

Quod confirmari potest ex eo quòd S. Thomas dicit quòd quilibet in gratia sanctificante existens, est membrum vivum corporis Christi, proindeque filius Dei etiam si sit hæres; atqui membrum vivum debet sustineri de alimento ipsius corporis, & is, qui divina illa celestis gloriæ fruitione revelata facie pasci ac recipere dignus est, eandem sub vero Sacramenti dignè recipere potest.

Dices, saltem posse sacerdotem pro arbitrio præmissam obligare, ut adimpleat satisfactionem à se imperatam, priusquam corporis Christi particeps fiat.

Resp. posse quidem, sed non pro arbitrio; neque enim celestis illius thesauri Dominus est, sed tantum dispensator, proindeque sicut Margaritam illam divinam proinde non debet ante porcos, sic nec justis & filiis panem sine maxima & gravissima causa denegare: imò SS. Patrum nimium illum rigorem quorundam sacerdotum pro improbant. Vnde S. Leo Papa Epist. 80. in fine. *Nulli estis infirmitatibus, inquit, facile communicatio denegetur, nec ad invidiosum arbitrium sacerdotis hoc fiat: & paucis interjectis*

conqueritur levibus de causis quosdam à gratia communio-
nis exclusos, & animam, pro qua Christi sanguis effusus est, irro-
gatione tam sævi supplicii sauciata, & inermem quodammo-
do, ex utraque omni munimine diabolicis incurribus, ut facile
capiatur, obiectam.

PARAGRAPHUS IV.

*An ad dignam Eucharistæ perceptionem requiratur
excellens aliquis puritatis ac sanctitatis
gradus.*

SENSUS quæstionis est, an ad dignam corporis Chri-
sti participationem minimè sufficiat, ut quis per con-
fessionem & absolutionem sacramentalem à peccatis
mortalibus mundatus sit; sed requiratur insuper, ut per
diuturna pœnitentiæ bonorumque operum exercitia
gradum aliquem excellentiorem puritatis ac sanctitatis
acquiserit; ita ut, si quis recens à peccatis mortalibus per
Sacramentum pœnitentiæ purgatus, in se nihilominus
adhuc experiatur vitiosos aliquos motus, pravas inclina-
tiones, infirmam & languidam voluntatem, & alias ejus-
modi peccatorum reliquias, is sufficienter dispositus ad
Eucharistiam dignè percipiendam non censeatur, nisi
priùs in persanandis illis animi ægreditudinibus, & ejusmo-
di peccatorum veluti radicibus penitus extirpandis, ac
virtutum oppositarum acquirendis habitibus sedulò ac
diu laboraverit. Pro cujus resolutione.

Dicendum quòd, quamvis nulla creaturæ puritas aut
sanctitas, quantacunque sit, infinitæ hujus divini Sacra-
menti excellentiæ ac dignitati pro merito respondere va-
leat; ea tamen fuit divinæ in nos clementiæ benignitas,
ut nullum certum puritatis aut sanctitatis gradum ad dig-
nam illius participationem præscripserit, sed id uniuscu-
jusque liberæ voluntati permiserit; ita, ut dummodo

quis verè à peccato mortali emundatus, & per gratiam sanctificatus existat, quascunque animæ ægri tudines & pravos affectus in se persentiat, modò iis non contentiat, licitè ac fructuosè ad sacram Eucharistiam. possit accedere.

Id satis apertè colligitur ex his Christi Domini ver-
S. Matth. 11. & 9. *venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos; & non est opus valentibus medicari, sed male habentibus.* Item ex eo, quòd universa Ecclesia in publicis Collectis proficitur ac postulat, ut hoc divinum Sacramentum sit ablutio scelerum, sit fortitudo fructuum, &c.

Id ipsum etiam asserunt SS. Patres, cum docent, ut ex hujus Sacramenti effectibus esse, animæ ægri tudines sanare, pravorum affectuum motus sedare, peccati ferocem comprimere, & alia similia in nobis operari, & eorum testimoniis suprâ relatis constat, quibus tria adhibemus.

Primum est S. Thomæ in opusc. 58. de Sacramentis, cap. 1. ubi docet corpus Christi in Eucharistia sicut Medicinæ nobis exhiberi; illudque comparat in ficuum, qua Isaias Ezechia regis ulcus sanavit, dicit hujus Sacramenti perceptione ulcus concupiscentie sanari.

Secundum est S. Bonaventuræ in compendio Theologicæ veritatis Lib 6. cap. 15. ubi dicit corpus Christi in eucharistia esse. *Agris medicinam, peregrinantibus viam, dolentes confortare, valentes delectare, languorem sanare, &c.*

Tertium est insignis Ecclesiæ Parisiensis Cancellarius Ioannis Gersonis, qui tract. 9. super Magnificat, in qua hortatus est animam Christianam ut frequenter ad sacram Eucharistiam accedat, *Audio (inquit) respondeas: frigida sum, dispersa sum, carnalis sum, torcor curis, scrupulus inquietor, mordeor concupiscentiis, imbecillus est. nutat spes, charitas refriguit: qua mihi comitio cum Hospite tanto? imò verò, qua tibi curatio nisi subdices tanto? si te sanam iudicares, opus medico non haberet.*

ante illum repelleres; exemplum Petri non approbamus in hac parte: stupuit ad capturam piscium, subintulit tremens; exi à me Domine, quia peccator ego sum; tantò magis à Petre, si peccator es, retinendus est medicus sanctificans & peccata tollens à se: quantò sapientius peccator Zachaeus, qui festinus & gaudens suscepit Iesum ad se: denique quam prudenter hoc fecerit, data salus ostendit.

Cæterum quantò propensior erga nos Christi clementia & benignitas in hoc Sacramento effulget, tantò majorem haud dubiè reverentiam ac devotionem à nobis exigit: tantumque abest ut inde quis occasionem neglectus aut torporis accipiat, quin potius, quò ad hanc divinam mensam sapius accedit (quod tamen sine sapientis viri consilio facere periculosum est) eò attentius sibi ipsi invigilare debet, ne tot coelestibus gratiis tam frequenter irroratus, vitiorum tribulos aut lab: uscas, sed potius uberes virtutum fructus referat; Terra enim saepe super se venientem bibens imbrem, &c. proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, & maledictio proxima: cujus consumptio est in combustionem. Hebr. 6.

SECTIO VIII.

Qua sit hujus Sacramenti percipiendi necessitas.

DE duplici necessitate medii vel præcepti, quæstio intelligi potest: de qua in priori sensu Dicendum 1. Sacramentum Eucharistiæ in re susceptum, nec adultis nec parvulis ad salutem necessarium esse necessitate medii. Ita S. Doctor q. 73. a. 5. Et de adultis quidem constat, tum ex communi Ecclesiæ consensu, tum ex illis Christi Domini verbis S. Marc. ult. Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit, Vbi æterna salus adultorum (de quibus loquitur) fidei

E 4

ac Bap-